

dRIEF

Het slapen in het Havenhostal was voortreffelijk. Het ontbijt, dat al, zo men dat wil, om half zeven genuttigd kan worden, was meer dan voldoende. De tocht naar Cuxhaven ligt voor ons. Maar eerst zwerven we nog even door de stad. Te Bremerhaven valt nu eenmaal veel te beleven en te zien. Niet alleen allerlei moderns maar vooral ook dat verborgen verleden, dat deel van de geschiedenis dat men eigenlijk wil vergeten. Veelvuldig mopperen we op het gebrek aan moed van de Duitsers vanwege dat weggestopte verleden. Maar toch stuiten we zo nu en dan op uitingen die dat te vergeten verleden tonen. Een monumentje, net aan zichtbaar in een vergeten hoek achter een paar bomen. Daar worden vrienden herdacht die gevallen zijn op het veld van eer.

“Unsere teuren Helden. Zum Ehre im Kampf für das Vaterland gefallen.”

Elders een Bijbeltekst: “Kommt, denn es ist alles bereit”. Mooie woorden.

Rond de middag en enigszins weemoedig verlaten we de stad en bereiken de naakte dijk, ons baken, ons richtsnoer. Nuchter als immer en goed in het gras. Op de kwelder, die stevig in agrarisch gebruik is, ganzen. Bij honderden. Nog eenmaal kijken we uit over de containerhaven die gegrom en gebonk laat horen. De container carriers zijn onvermoeibaar en rijden hun rondjes. In de vaargeul, direct naast ons, trekken drijvende objecten van enorme omvang voorbij. Wij denken dat we te maken hebben met voorwerpen die vroeger als schip werden aangeduid. Een drietal sleepbootjes en een heuse loodsboot ontfermen zich over zo'n bakbeest. Ze vallen weliswaar wat in het niet maar zijn toch zeer nodig om grote broer naar de vaste wal te krijgen.

Voldoende. We richten onze blik op de dijk, de kwelder, zeg maar op het landschap rondom ons. Na een paar kilometer treffen we direct aan de zeedijk de stompe toren van Imsum, de zogenaamde Ochsenturm. Een stevig, plomp bouwwerk dat ooit als Godshuis diende voor drie kleine dorpen in de omgeving. Het verhaal wil dat men niet kon besluiten in welk van deze dorpen de kerk zou komen te staan en dat men toen maar heeft gekozen voor een lege en kale plek midden in de polder aan de rand van het wad. Nu is de toren enigszins in verval en vooral monument. Helaas is de poort naar de torentrap gesloten. We stellen ons tevreden met een praatje met een mevrouw die dennentakken komt neerleggen op een van de vele graven. Nee, ter kerke gaat men niet meer, maar de doden dienen te worden herdacht.

Tegen donker komen we aan bij het pittoreske haventje van Wremen. Op en top een getijdhaven, waar de vissersschepen nu, bij laag water, zwaar verankerd in de prut liggen. We tellen er zes. Hoe verrassend, de WRE 1 tot en met 6. Gelukkig hebben ze ook nog gewone namen Falke, Claudia, Wremen, Land Wursten en Apollo.

De vaargeul is voorzien van vele tientallen prikken en roept melancholische herinneringen op aan het wad van vroeger, zeg maar aan het tijdperk van voor de boeien toen ook op het Nederlandse wad de vaargeulen

voorzien waren van deze dunne boomstammen. Wat raakte je toentertijd gemakkelijk de weg kwijt en wat was secuur kompaslezen een vereiste. De haveningang zelf is voorzien van een kort, wat dikkig en stevig vuurtorentje dat luistert naar de naam van Der kleiner Preuß. De kleine Pruis dus. In wat voor een land zijn we eigenlijk? Eerder in de middag toen we een biertje dronken in een café in de dorpskern van Imsum raakten we in gesprek met de uitbater, een man uit Litouwen. Ja, eigenlijk Oost-Pruisen hoor, vertrouwde hij ons toe.

De straten zijn schaars verlicht en als vanzelf dringt zich een zeker gevoel van knusheid en geborgenheid op. Hier heersen permanent vrede en geluk. Dat kan niet anders. Al stuiten we bij herhaling op de naam Tjede Peckes, die de Jeanne d'Arc van het noorden blijkt te zijn. Zij werd rond 1500 geboren en stierf op zeventienjarige leeftijd in een strijd van Noord Friese boeren tegen de aartsbisschop van Bremen die het zeer oneens waren met een door hem opgelegde belasting samenhangend met nieuw ingedijkt land. "Nach

erbitterten Kämpfen kam es am 23. Dezember zur Schlacht am Wremer Tief. Hierbei stemmte sich – neben den Männern – auch eine Gruppe von zirka 500 Mädchen und Frauen gegen die Bremische Übermacht. Peckes trug das Banner der Friesen, welches ein Abbild des Todes gezeigt haben soll. Sie fiel im Alter von siebzehn Jahren, als sie von einem Landsknecht mit dem Schwert angegriffen wurde"

(Na bittere gevechten vond op 23 december (1517) de slag aan het Wremer Diep plaats. Hierbij stelde zich – naast de mannen – ook een groep van circa 500 meisjes en vrouwen teweer tegen de Bremer overmacht. Peckes droeg het vaandel van de Friezen, dat een afbeelding van de dood voorgesteld zou hebben. Zij stierf op de leeftijd van zeventien jaar, toen ze door een landsknecht met het zwaard werd getroffen.)

Desondanks overheerst bij ons een gevoel van diepe vreedzaamheid en we brengen een aangename nacht door in Landhaus Wremen. Alles ausgezeichnet und sehr gutbürgerlich. Voor toekomstige reizigers hebben we trouwens nog goed nieuws. Een wekker meenemen is niet nodig. Stipt om zeven uur in de ochtend worden hier de kerkklokken geluid en niet zo zuinig ook. Tweetonig geweld wordt minutenlang over deze kleine dorpsgemeenschap uitgestort. Wij zijn in elk geval zeer op tijd voor het ontbijt dat vanaf half acht wordt geserveerd.

Dan lopen we weer, over de kwelder, Naturschutzgebiet. We zijn nog maar net onderweg of we pesten al een velduil op en direct daarna, en nog leuker, een rode wouw die aan een vogellijk knaagt. Bij onze komst vliegt hij op, om zeilend in de lucht verder van z'n maal te genieten. Ook zien we de eerste sneeuwgorzen. De winter komt er aan. Een paar reeën zoeken een goed heenkomen.

Tegen de middag komt de vloed lekker opzetten. De kwelder vult zich met vogels, ganzen vooral. Maar ook meeuwen, scholeksters en wulpen.

Daartussen klein grut waaronder een paar late strandleeuweriken.

Koffie nuttigen we in het haventje van Dorum. Nu, op deze zonnige winterdag deprimeert het al wat met dagjesmensen die honden uitlaten, dat Wattenbat dat gesloten is, een voorlichtingscentrum ook gesloten, een verlaten camping, vogelkijkhutten. Hoe erg zal het hier in de zomer zijn wanneer dit alles geopend is en ook nog omringd met allemaal blijde mensen.

tekst theo bakker
foto's rob strietman